

ชื่อวิทยานิพนธ์

การติดเชื้อวัณโรคในบุคลากรทางการแพทย์
โรงพยาบาลหาดใหญ่

ชื่อผู้เขียน

นางสาว ดารารัตน์ คำรงกุลชาติ

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :	รศ. วิลาวัลย์ พิเชียรเสถียร	ประธานกรรมการ
	ผศ. อะเคื้อ อุดมเลขกะ	กรรมการ
	พญ. บุญรัตน์ วราจิต	กรรมการ
	ผศ. วิลาวัลย์ เสนารัตน์	กรรมการ
	รศ. สมบัติ ไชยวัฒน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

ปัจจุบันผู้ป่วยวัณโรคมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกภาคของประเทศไทย มีผลทำให้บุคลากรทางการแพทย์มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อวัณโรคจากการปฏิบัติงาน การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกของการติดเชื้อวัณโรคในบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลหาดใหญ่ และลักษณะของบุคลากรทางการแพทย์ที่ติดเชื้อวัณโรค กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรทางการแพทย์จำนวน 247 คน แบ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ 142 คน พยาบาลเทคนิค 93 คน และผู้ช่วยพยาบาล 12 คน ตรวจหาการติดเชื้อวัณโรคในบุคลากรทางการแพทย์ระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม ถึง 15 กรกฎาคม 2539 โดยการทดสอบทูเบอร์คูลินทางผิวหนังร่วมกับการถ่ายภาพรังสีทรวงอก ทดสอบทูเบอร์คูลินทางผิวหนังด้วยน้ำยาชนิด พีพีดี-ทีอาร์ซี ของสภากาชาดไทย โดยเทคนิคแมนทอกซ์ ผู้มีขนาดปฏิกิริยาการทดสอบทูเบอร์คูลินทางผิวหนังเท่ากับหรือมากกว่า 10 มิลลิเมตร ถือว่าติดเชื้อวัณโรค และเก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป การสัมผัสผู้ป่วยวัณโรคในโรงพยาบาล ปัญหาและอุปสรรคในการดูแลผู้ป่วยวัณโรค และข้อเสนอแนะในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคในโรงพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคว์สแควร์และฟิชเชอร์เอ็กซ์แอก

ผลการศึกษาพบว่าความชุกของการติดเชื้อวัณโรคในกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 75.7 ผู้ช่วยพยาบาลมีการติดเชื้อวัณโรคสูงสุดร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค คิดเป็นร้อยละ 76.1 และ 74.2 ตามลำดับ ผลของภาพถ่ายรังสีทรวงอกพบบุคลากร 3 รายมีรอยโรคเก่าของวัณโรค กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในแผนกวิสัญญีมีความชุกของการติดเชื้อสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 94.4 รองลงมาคือแผนกสูติ-นรีเวชกรรม อายุรกรรม แผนกศัลยกรรม และอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 90.0 , 81.4 , 78.9 และ 76.9 ตามลำดับ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อวัณโรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การเคยได้รับวัคซีนบีซีจี การปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนานมากกว่า 5 ปี การมีประวัติสัมผัสวัณโรคจากเพื่อนร่วมงาน และการเคยทำหรือช่วยแพทย์ในการใส่ท่อหลอดลมคอในผู้ป่วยวัณโรคและการเคยดมยาสลบให้กับผู้ป่วยวัณโรค ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคในโรงพยาบาลได้แก่ การไม่มีห้องแยก การระบายอากาศในหน่วยงานไม่ดี ผ้าปิดปาก-จมูกมีไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ และการได้รับข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคน้อย

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นความจำเป็นในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคของบุคลากรทางการแพทย์ โดยโรงพยาบาลควรจัดหอยุ่ป่วยให้มีการถ่ายเอ็กซเรย์ที่ดี การจัดให้มีห้องแยกที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยวัณโรค การจัดหาผ้าปิดปากและจมูกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันวัณโรคแก่บุคลากรให้เพียงพอ การเฝ้าระวังการติดเชื้อวัณโรคในบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคแก่บุคลากร